

a 19.), k nimž tu přihlížeti nelze, poněvadž šlo jen o vytčení principu a jeho formy.

Ženevský protokol jest zatím počátkem k lepší mezinárodní organizaci světa na podkladě mezinárodní solidarity a kultu práva mezinárodního. Dílo v Ženevě započaté, jež má končiti odzbrojovací akcí, jest s pochopitelným zájmem sledováno světovou veřejností a, uskuteční-li se, bude dobrodiním nejen pro státy malé, nýbrž i velké.

Z P R Á V Y.

Zákon o úsporných opatřeních ve veřejné správě, tak jak byl otištěn v denních listech, jest zákonem nesporně zajímavým. Nejen svou stránkou obsahovou jako příznačný zjev politický a státně hospodářský, nejen způsobem, jakým se objevil a byl projednáván, ale i z hlediska čistě legislativního. Nechceme se zabývati tou stránkou materiální, otázkou, co je menším sociálním zlem, zda dosavadní stav nebo dalekosáhlé důsledky tohoto zákona, ani politickou stránkou věci, ale prozatím jen tím, jaký dojem činí tento zákon na nezaujatého a neinteresovaného vykladače zákona.

Zákon má 3 části. III. část obsahuje obvyklou klausuli derogacní a ustanovení o nastoupení účinnosti. Část I. a II. jsou zřejmě nesymetrické a svým celkovým rázem velni od sebe se lišící. Část I. »Úkoly veřejné správy a jich obstarávání« má 3 paragrafy; § 1. zní: »Úkoly státu budtež zásadně omezeny na míru, kterou nezbytně vyžaduje životní zájem státu a obyvatelstva.« Tedy všeobecné heslo, které nejen že nemá juristický žádného významu, ale svým liberalistickým tónem jest v příkrém rozporu s reformátorskou tendencí našeho zákonodárství, se všemi jeho sociálními a jinými reformami, které nedbaly nějaké maximální výměry státních úkolů. § 2. obsahuje řadu receptů k tomu konci, aby »úkoly veřejné správy byly obstarávány co nejjednodušeji a nejúsporněji«. Zase jsou to (až na bod 3. o ustanovení normálního počtu sil, který však patří systematicky do části II.) obecná hesla, z nichž některá hodila by se jako zákonodárný slib neb směrnice do ústavní listiny (na př. »Příslušnost jednotlivých ministerstev budtež přesně vymezena«), jiná do resoluce nějaké schůze nebo sjezdu pro reformu veřejné správy, který si nedal se svým thematem mnoho práce (na př. »Organisace veřejné správy budtež zrevidována a vybudována ve všech stupních a odvětvích s jednotného hlediska a účelně«). Vykladač zákona neví v prvním okamžiku, co má s těmito ustanoveními počít. Teprve z § 3. se dovídá, že jsou to směrnice pro vládu, která má podle nich předložiti do 31. prosince 1925 návrh zákona o jednotné úpravě správního řízení atd. Tedy problém řady desítiletí vyřešiti do konce příštího roku. Nehledě k tomu, že v zákoně takto znějícím přiznává se zákonodárce, kdo vlastně zákony dělá. Vůbec lze se ptáti co bychom si pomyslili o naší

zákonodárci, kdyby tak byla vyšla I. část jako samostatný zákon?

Část II. podá nám však vzácnou interpretační pomůcku pro ratio legis části I. Jedná o »úsporných opatřeních v oboru zaměstnanectva«. Zde teprve se ocitáme na obvyklé půdě právní normy, zde čteme jasně a břitké právní předpisy. Tak o tom, že v roce 1925 má býti snížen celkový počet státních zaměstnanců aspoň o 10% (§ 4 odst. 2) nebo o tom, že zaměstnanec, který má kratší započítatelnou dobu než 10 roků, může býti přeložen do trvalé »výslužby« s odbytým jednou pro vždy, přičemž má možnost ohlásiti do 8 dnů »dobrovolný« odchod z činné služby a dostane pak vyšší odbytí než, když odejde nedobrovolně (§ 13 nadepsaný »Nucený odchod«). Zde tedy leží jádro zákona a celá část I. jest jen slavnostním úvodem pro tato krutá ustanovení.

Takováto neupřímnost zákonodárce působí hluboce nepřiznivým dojmem. Musí-li již býti parlamentní politika neupřímnou a občas hrát divadlo, buďsi, ta se přičítá jednotlivým lidem a stranám, ale tyto její vlastnosti nemají nikdy býti patrné ze zákona, neboť ten se přičítá státu. Zákonodárce chtěl vydati zákon o restrikci, proč tedy vydává současně zákon o reformě správního řízení a organisace, když o těchto věcech nemá, co by řekl? Mýlil by se, kdyby se domníval, že tak činí z dobrých důvodů pedagogických

—n—

Univ. prof. Dr. EMIL OTT.

Vzpomínáme-li dnes prof. Otta ve »Všehrdu«, vybavuje se mimovolně otázka: Čím byl Ott nám, mladší české generaci právnické, z níž mnozí zastihli jej již jen na sklonku jeho učitelské činnosti, neb pouze jako examinátora, mnozí pak nesešli se s ním v žádné z těchto jeho funkcí? — Musíme se přiznati, že jen pomalu chápali jsme jeho význam.

Na fakultě předcházela jej úcta jakožto seniora sboru profesorského a učence, jehož vynikající vlastnosti vědecké byly, jak jsme věděli, všeobecně uznávány a jemuž se za to dostalo mnohých poct, věděli jsme, že jest přísným, ale spravedlivým examinátorem.

A teprve poněmáhlu uvědomovali jsme si, že onen vysoký stařec s bílým plnovousem, jenž přes svůj pokročilý věk byl stále tak obdivuhodně čilý, byl nejen vynikajícím vysokoškolským učitelem, nýbrž osobností, jakých bylo v národě málo. Poznávali jsme, jak suverenního ovládnání látky tak rozsáhlé a obtížné, jakého daru intuice bylo třeba k tomu, že Ott několik týdnů po publikování nových zákonů procesních mohl již o nich na fakultě přednáseti, a že počal vydávati svůj »Soustavný úvod« ještě dříve, než zákony ony počaly působiti. A v přednáškách i ve svém díle nepodával snad jen subjektivní theoretické názory universitního profesora, nýbrž v mnohém směru vytýčil přesně způsob, jak by zákony ty praktikovány býti měly a předpověděl, jak praktikovány budou. Věc to daleko obtížnější u zákonů upravujících právo formální, než jest tomu v právu hmotném, neboť při zákonech procesních lze mnohdy předem těžko si představit, jak bude vypadati používání jich v praxi.

Že jeho názory došly potvrzení praxí, jest tím skvělejším důkazem vzácných vlastností jeho vědecké činnosti, že jedná se zde o zákony, které denně byly používány sty ba tisíci právníků rozmanitých národností a povolání, že rokem 1898 nastal vzhledem ku předchozímu stavu v procesním právu rakouském úplný přelom, a že nebylo lze hledati souvislosti s právy cizími, která byla zde daleko menší než na př. v procesu trestním.

Činnost Ottova jest činností tvůrčí, jako málokterého jiného vysokoškolského učitele. Jednoho činu Ottova dlužno vzpomínati zvláště nyní: Toho, jak se postavil před vydáním »Novelly o úlevách soudních« proti tomu, aby byla obmezena přípustnost opravných prostředků pro nároky menší hodnoty. Toto zasáhnutí jeho, jinak zajisté konservativce, jeví se nám dnes tím sociálnější a pokrokovější, vidíme-li že mnozí, mající plná ústa pokroku, souhlasí beze slova protestu s tím, jsou-li obmezována práva individuální a svobody občanské, nikoli snad na prospěch nějaké idey neb vyššího principu, nýbrž namnoze na prospěch pouhého pohodlnějšího neb »zjednodušeného« úřadování, neb úspory rozpočtové, povahy zpravidla dosti problematické.

Dostalo se mu mnoha hodností a poct, jako málokterému jinému českému učenci. A zde objevuje se nám váha jeho osobnosti: Velmi mnohé z jeho funkcí a vyznamenání zanikly s pádem monarchie, a byly mezi nimi hodnosti, z nichž mnohé samy o sobě dodávaly nositeli jich vynikajícího postavení v životě veřejném, a přece ztráta jich významu Ottova nedotkla se ani dost málo. Přes své vysoké stáří neprestával sledovati nejnovější vývoj československého práva procesního, účastnil se mnohých anket, mimo jiné působil i při stylisaci naší ústavy, a vždy překvapoval neúnavnou svěžestí ducha a nevyrovnatelným ovládním látky až do doby nejoslednější. Ukázalo se zde, že vnější pocty nemohou osobnosti skutečně vynikající k jejímu pravému významu ničeho dodatí. Ott zůstal i bez nich tím, čím byl: jedním ze zakladatelů moderní české vědy právní a vychovatelem řady právnických generací. je.

Prof. Karel Kadlec šedesátníkem. 11. ledna t. r. bude slaviti prof. Kadlec jubileum svých šedesátin. Obyčejně při oslavě jubilea v životě vědcově díváme se do jeho minulé činnosti, abychom se podívovali oně síle a mohutnosti ducha, která se projevila v jeho výtvorech literárních. Klademe si pak obyčejně dílo významného vědce za příklad a toužíme dosáhnouti oně výše ve svém oboru činnosti, kam až dospěl náš zářný vzor. Pokusíme-li se i při oslavě jubilea Kadlecova obrátiti své zraky do minulosti, nezapomeneme toho, že prof. Kadlec v době svých šedesátin jest v plném rozvoji svých vzácných vědeckých schopností a že pohlížejíce v jeho minulost, máme před sebou nepatrný odlesk toho, co Kadlecova vědecká mohutnost nám ještě přinese.

Rozvoj vědeckých schopností prof. Kadlece jest tak ucelený, tak jednotný, jak jen může býti u muže bohaté a všestranné erudice, jako jest prof. Kadlec. Kadlec již od svých gymnasiálních let počal se připravovati na svou budoucí dráhu. Již na gymnasiu v Českých Budějovicích naučil se všem slovanským jazykům a počal býti literárně činným za svých studií na universitě pod pseudonymem Bohdan Přehořovský (podle svého rodiště Přehořova u Soběslavi). Jsou to hlavně překlady povídek ze slovanských autorů, které uveřejňuje Kadlec v Hlase národa, v Národních listech a v Lumíru. Již tu v jeho člancích, všimajících si literárního života Slovanů vyskytají se některé, jež dotýkají se také vědeckého světa slovanského, oněch významných vědeckých institutů (články Srbské učené družstvo v Bělehradě, Císařská akademie věd v Petrohradě r. 1885), kterých se stal později mladý autor členem.

Od r. 1890, kdy se stal Kadlec koncipistou a později tajemníkem Národního divadla v Praze, zajímá se autor otázkami autorského práva. Napsal tu řadu článků a rozprav z tohoto oboru. (Pojem a obsah práva autorského, Právník 1891; Provozovací právo k dílům dramatickým a hudebním, Rozpravy České akademie, 1892; Právo ku překladu, Athenaeum, 1892; Počátky práva autorského, Č. Č. M. 1893 a j.) I v těchto člancích, ve kterých projevil se neobyčejně bystrý úsudek právníka

praktika, jeví se zájem autorův pro vylíčení historického vývoje autor-
ského práva, zájem pro dějiny.

Vyžbrojen jsa velmi důkladným studiem jazykovým. prof. Kadlec přikročil ku studiu slovanských právních dějin. Ihned prvé jeho pojednání z tohoto oboru ukazuje, jakým důkladným studiem připravoval se ku vlastnímu svému poslání. V pojednání »Několik kapitol z oboru slovanského práva«, vydaném v Osvětě r. 1894, též separátně, probírá autor nejprve počátky studia slovanského práva, při čemž prozrazuje neobyčejnou znalost literatury. V kapitole druhé o metodě studia slovanského práva zdůrazňuje metodu popisnou a srovnávací. K otázce této metody vrátil se Kadlec později v článku »Základní otázky slovanských právních dějin« (ve Sborníku věd práv. a stát. 1901) kritisuje tu názory ruského profesora Zigela a polského profesora Balzera. I tu zdůraznil metodu popisu a srovnávací. Prohlásil: »V prvé řadě jest ovšem nutno sebrati co největší materiál slovanského práva a zpracovati jej metodou popisně srovnávací ve hranicích právního vývoje mezi všemi jednotlivými slovanskými národy, avšak metoda tato nestačí potud, pokud bychom na základě dobytých výsledků řešiti chtěli otázku, jaké jsou charakteristické vlastnosti práva slovanského. Otázka tato může býti zodpověděna jen srovnáním s právy jiných národů.« Způsob metody srovnávací objevující se u Kadlece již od počátku jeho vědecké činnosti jest charakteristický pro další jeho práci. Ve třetí kapitole pak, nahore zmíněného pojednání uvádí přehled literatury u jednotlivých národů slovanských.

O tom, jaký jest úkol právních dějin slovanských pojednal Kadlec ve článku »O úkolu právního dějepisu slovanského« (v Osvětě 1896).

Po těchto přípravných pracích uveřejnil svůj prvý větší spis »Rodinný nedíl čili zádruha v právu slovanském« (1898). Spis tento, na nějž se Kadlec později habilitoval a stal se prvním a jediným docentem slovanských právních dějin na universitách rakouských, vzbudil všeobecnou pozornost doma i v cizině. Celý vědecký svět slovanský obrátil svůj zrak k dílu Kadlecovu, které dotýkalo se problému, na nějž již dříve bylo upozorněno v boji rukopisném. Proti Kadlecovi vystoupil Peisker, Levec a Pekař, naproti tomu dostalo se mu pochvaly od prof. Balzera a od Bogišiče. Kadlec sám na kritiky odpověděl dvěma úvahami a sice »K slovu o zádruze« (Národop. sborník, 1900) Peiskerovi a »Rodinný nedíl ve světle dat srovnávacích dějin právních (Čas. mat. mor., 1901) Pekařovi, v nichž skvěle přímo obhájil svého stanoviska. Byť prvé větší dílo, Rodinný nedíl má, jak zřejmo, velký význam ve vědecké činnosti Kadlecově, neboť má i velký význam ve vědecké literatuře právních dějin slovanských.

Z dalších pojednání všímá si všech slovanských práv zvláště článek »O kooperačních sdruženích v právu slovanském« (Sborník věd práv. a stát. IV.), jež vyšel také rusky a německy a pak články »O potřebě slovanských právních starožitností«, »O katedrách historie slovanských práv« (ve Sborníku statěj v česť V. J. Lamanskago, 1906), dále článek »Studium dějin slovanského práva« (Památník Všehrdu). Nejstaršímu vývoji právnímu i státnímu u Slovanů věnována jsou pojednání »O politycznym ustroju Slowian, o zawiązkach państw u ludów zachodni-slowiańskich, o prawie prywatnem zachodnich Slowian, o prawie karnem u zachodnich Slowian, o sądownictwie u Slowian do X. w.« vydaných v polské publikaci Encyklopedya polska tom. IV, 2. Slovanskému právu procesnímu jest věnován článek »Přísežní pomocníci v právu slovanském« (Sborník věd práv. a stát. XV.).

V další své vědecké činnosti prof. Kadlec badá jednak v jednotlivých právech slovanských, jednak v právu maďarském a poslední dobou i v právních dějinách celé střední Evropy. Pokud jde o jednotlivá práva slovanská, v českém právu napsal zvláště pojednání »Přehled ústavních dějin Moravy (I. část do r. 1628 v »Mor. čítance« (1907), 2. část do r. 1848 v Čas. Mat. Mor. 1908), starší pojednání »O poddanství a robotě v zemích českých« (Mor. revue 1899), dále »Viktorin Kornel ze Všehrd« (Sborník věd práv. a stát. XXI.). Z práva polského vydal pojednání »Ústavní dějiny Polska podle nových badání« (Č. Č. M. 1908),

z dějin ruského práva napsal obsáhlou stať »Dějiny ruského práva« do Ottova Slovníku naučného, článek »Nové názory o ruské pravdě« (Sborník věd práv. a stát. 1914) a j. Jihoslovanských právních dějin týká se jeho dílo »Agrární právo v Bosně a Hercegovině« (Knihovna Sborníku 1903), »Moščenický statut (1914), »Jugoslavias«, »O bojích jižních Slovanů za státní samostatnost« (1919) a článek Porob-rasáb v právu jihoslovanském (Sborník věd práv. a stát. XXII.)

Prof. Kadlec věnuje zvláštní péči také studiu maďarských právních dějin. Zdůrazňuje tím, že Slované vykonávali mocný vliv na Maďary a na jejich právo a ukazuje tu na to, že maďarští badatelé neprávem velmi často pokládají za výtvar čistě národní instituty, které ve skutečnosti nejsou než instituty převzatými od národů okolních, slovanských. Z právních dějin maďarských prof. Kadlec napsal především článek »Štěpán z Vrbovce a jeho Tripartitum (Sborník věd práv. a stát. II.). Článek tento byl pouze předchozím pojednáním k většímu dílu »Verböczyovo Tripartitum a soukromé právo uherské a chorvatské šlechty v něm obsažené (1902) Tuto právní památku maďarskou v překladu Ivana Pergošiča z r. 1574 vydal Kadlec r. 1909 v královské akademii Srbské. Kromě menších pojednání a sice »O počátku kulturních vlivů slovanských na Maďary« a pak »Stručný přehled historické a právně historické literatury maďarské (Sborník věd práv. a stát. VII.) napsal Kadlec ještě velké dílo »Valaši a valašské právo v zemích slovanských a uherských« (1916, nákl. Akademie). Jak podtitul »S úvodem podávajícím přehled teorií o vzniku rumunského národa« ukazují, prof. Kadlec chtěl touto knihou podat díkaz toho, že studium slovanského práva bude neúplné, dokud plně nebude osvětlen vývoj Rumunů a Maďarů, s kterými Slované se velmi úzce stýkali a na které vykonali mocný vliv. I tato kniha vzbudila velkou pozornost doma i v cizině. Odpovídaje na kritiku, uveřejnil Kadlec článek »Ještě jednou o Valaších a valašském právu v zemích slovanských a uherských« (ve Sborníku věd práv. a stát. XIX.), v níž obhájil svou knihu zvláště proti výtkám prof. Bidla. Přehledně vylíčil vývoj ústavních dějin v Uhrách v pojednání »Uherské ústavní dějiny« (Ottův Sl. nauč.), když před tím byl odmítl některé vadné názory maď. badatele Timona v pojednání »Einige Bemerkungen über das ung. und böhm. Staatsrecht«.

Pro posluchače ve své činnosti učitelské prof. Kadlec vydal přednášky Bohuše Riegra Rakouské dějiny právní a po převratu vybudoval svou učebnici nový předmět vyučovací v »Dějinnách veřejného práva ve střední Evropě«, která dočkala se již třetího vydání. Učebnice tato jako všechna díla Kadlecova jest bedlivě propracována tak, že slouží tu za vzor, zároveň však jest vynikajícím dílem vědeckým.

Kadlec vyniká svérázným zpracováním ve svých dílech. Má nejen neobyčejné znalosti svého předmětu, nýbrž i znalosti moderního práva ústavního, jak dokázal v pojednání »Uherská a chorvatská ústava v hlavních črtách« (Česká politika II. 1.) a v posledních oddělech »Dějinnách veřejného práva ve střední Evropě«. Má však i neobyčejné znalosti jazykové. Jest rozeným filologem a této schopnosti dovede neobyčejně využít při četbě a výkladu pramenů a při vzájemném jich srovnávání. Proto jeho životní dílo, na kterém prof. Kadlec pracuje, Historický slovník právní, podobný glossáři Du Cange-ovu, zaručí a upevní mu vědeckou slávu světovou.

Bylo by možno uvést i jiná ještě díla Kadlecova, jež nebyla výtčena v této stručné stati. Bylo by možno zdůraznit i význam Kadlecův na vědeckém fóru světovém, neboť jest členem významných vědeckých ústavů zahraničních. Nelze však nezpomenouti i jeho činnosti učitelské na fakultě a jeho vzácné a ryzí povahy, která rozmnožuje řady jeho žáků. Ten, kdo Kadlece poznal nejen jako vědce, nýbrž poznal i jeho vzácnou povahu, stane se nejen jeho obdivovatelem, nýbrž přílne k němu skutečnou vřelou sympatií.

Dr. Rauscher.

Univ. prof. dr. Vilém Funk dovrší dne 14. ledna padesát let. Jeho vědecká činnost — která si tohoto názvu plně zaslouhuje, protože prof. Funk je skutečně stále činným — je dostatečně známa a nebylo by

spravedlivě citovati jednotlivé jeho práce, když bezpečně víme, co všechno ve své vědecké pracovně připravuje. Vedle řady článků, uveřejněných ve Sborníku věd právních, Nové České Revui atd., ale i německy v Mischler-Ulbrichtově Staatswörterbuchu jsou to hlavně známé spisy »Poplatek z převodu majetkových na případ smrti« (1902 a 1908), který vyšel ve dvou dílech a pak »Finanční věda«, vydaná jako vítaná učebnice pro posluchače universitní. Profesor Funk právě v tomto oboru je ve svém živlu. Posluchači zejména si z jeho přednášek odnášejí mnoho pro další praxi a jeho výklady jsou doplňovány obětavými vycházkami do průmyslových závodů za účelem seznání finančněprávní kontroly a techniky zdaňovací. Proto jak posluchači, tak jeho žáci-praktikové rádi vzpomínají jeho názorného vyučování. V.

Jak si váží úřady rozhodnutí nejvyššího správního soudu. K několika stížnostem rozhodl nejvyšší správní soud v poslední době, že určité kategorie zaměstnanců, kteří nevykonávají práci převážnou měrou duševních, nepodléhají pojistné povinnosti podle pensijního zákona. Mezi těmito zaměstnanci byli šoféři, střelci v dolech, modeláři atd. V důsledku těchto rozhodnutí začali zaměstnavatelé valem odhlašovat své zaměstnance těchto kategorií, ježto měli za to, že rozhodnutí nejvyššího správního soudu jako nejvyššího tribunálu, jest do jisté míry prejudiciální pro celou širokou kategorii určitých zaměstnanců. Avšak správní komise všeobecného pensijního ústavu do svého oficiálního listu zařadila poukaz, že úřadovny nemají bráti na vědomí těchto odhlásek, což by bylo správné, vzhledem k tomu, že provedené pojištění jest v právní moci, dále však poukázala úřadovny, že mají i na přístě vyslovovati pojistnou povinnost i přes rozhodnutí nejvyššího správního soudu, a toto své stanovisko odůvodňuje tím, že prý rozhodnutí v konkrétním případě nemůže býti pro úřad směrodatným, třeba že týká se celé kategorie všeobecně, ježto kromě toho i nejvyšší správní soud své názory prý mění. Úřadovny samo sebou podle toho se zařídí, a zemská správa politická, jakož i ministerstvo sociální péče její rozhodnutí potvrdí. Důsledek toho pak bude, že právní zástupci budou nuceni s každým pojištěním šoféra, střelce v dolech atd. jíti před nejvyšší správní soud, jenž bude rozhodnutí nižších instancí přirozeně rušiti pro nezákonnost, ježto jeho rozhodnutí prvotní jest vydáno po pečlivé úvaze a jasně odůvodněno. Jiná otázka jest, zda tímto stanoviskem pensijního ústavu bude odpomoceno přetížnosti nejvyššího správního soudu. — Vždy však zjevy podobného druhu ukazují na to, že zákon, jenž připouští v takové míře spory, volá po úpravě, a že jasně znění zákonů a respektování judikatury správních úřadů více přispěje k uvolnění nejvyššího správního soudu, než drakonický návrh na jeho reformu. Dr. Karel Novák.

První žena doktorem právnické fakulty Masarykovy university. Dne 15. prosince m. r. byla povýšena na doktora práv kol. Marie Hejzáková. Dr. Hejzáková jest první ženou, která na právnické fakultě brněnské dosáhla doktorátu práv a první ženou-doktorem Masarykovy university vůbec. — Její promoci stává se i pro brněnskou fakultu silně akutní řešení otázky umístění ženského dorostu právnického v oborech právnické službě vyhrazených. Nemyslíme, že by rozhodnutím, pokud namozne jednostranně byla již učiněna, bylo dáno definitivní rozřešení této otázky. Bude nutno znova sine ira et studio zkoumati, kterým oborům právnické působnosti odpovídá dnešní individuální i sociální výchova ženského dorostu právnický vyškoleného. —I K—

Zase o celistvost Masarykovy university. Před rokem podána byla v tomto časopise zpráva o demonstračním projevu brněnského vysokoškolského studentstva proti pokusu zkomolit Masarykovu universitu tím, že by její filosofická fakulta byla spojena s filosofickou fakultou university Komenského v Bratislavě. Avšak letošní projednávání státního rozpočtu zdálo se určitým krutým znovu vhodnou příležitostí, aby ukázaly svou horlivost ve snaze šetřiti na útraty kulturního rozvoje ne-

oblíbených ústavů. Nechceme souditi, zda státní rozpočet ve všech ostatních resortech jest tak vyssát od všech zbytečných položek, že nepatrný obnos, věnovaný vysokým školám moravským jest ten nejhroznější luxus tohoto státu. Nechceme ani soudit pozadí oněch snah o okleštění vysokého školství, které jiným státům právem bývá jejich chloubou. Prostě konstatujeme, že jde zde patrně o chronický zjev, který se bude opakovati tak dlouho, dokud se státní finanční situace podstatně nezlepší anebo dokud vlivy zatvrzele projevující úmysly určitým vysokým školám nepřátelské — nezvítězí. Zatím — zjišťujeme to s potěšením — nezdá se, že by jejich vítězství bylo snadné a brzké. Živelný odpor celé Moravy trvá v nezmenšené míře, stejně i zásadní nesouhlas interressovaného Slovenska. V posledních dnech pak se věci zabývaly také dva sjezdy, říšské, tedy nehájící »omezený« obzor zájmů jedné — provincie. Říšský sjezd čl. strany socialistické, jedné z mocných a vlivných politických stran, držících moc v tomto státě, přijal resoluci protestující proti snahám odloučení filosofickou fakultu od Masarykovy university. S našeho studentského stanoviska jest stejně potěšující, že podobný protest byl odhlasován současně konaným I. říšským sjezdem fakultních spolků. Odborové organizace studentské přijaly jednomyslně protestní resoluci a dokumentovaly tím, že v tomto bodě není sporů mezi akademickou mládeží. Jest významno, že kompetentní shromáždění studentské projevilo pro kulturní nezbytnosti brněnské university takové porozumění. To zasluhuje vyzdvížení právě v časopisu mladých právníků, kteří mají míti pro kompetenční nuance zvyšený smysl.

— I K —

Nové zákony. Uvádíme tu několik důležitých zákonů vyšlých v poslední době. Zákon o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří (č. 221/24). Podle tohoto obsáhlého zákona je povinen pojištěním pro uvedené případy každý, kdo vykonává práce nebo služby na základě smluveného poměru pracovního, služebního nebo učňovského a nevykonává jich jako vedlejší zaměstnání nebo příležitostně (§ 2). Úkoly pojištění nemocenského vykonávají nemocenské pojišťovny, pojištění invalidní a starobní provádí Ústřední sociální pojišťovna v Praze. Tato pojišťovna pak vykonává dozor nad všemi pojišťovnami nemocenskými, sama podléhá dozoru ministerstva sociální péče. Nemocenská pojišťovna je povinna poskytovat pojištěncům tyto dávky: pomoc v nemoci, v mateřství a pohřebné (§ 95), Ústřední sociální pojišťovna poskytuje: důchod invalidní a starobní, příplatky vychovávací, důchod vdovský a vdovecký, důchod sirotčí a odbytné (§ 106). V dalším jedná se o pojistném (§ 157 a n.) a o hospodářství pojišťoven (§ 178 a n.). Řízení a soudnictví pojišťovací je upraveno v části páté, kde mluví se nejprve o soudech rozhodčích (§ 196 a n.) a o soudech pojišťovacích (jejich příslušnost § 220). Účinnost zákona bude stanovena nařízením. Toho dne pozbudou platnosti zákony uvedené v § 282 (zákon ze dne 30. března 1888 č. 33 ř. z. a j.) — Zákon, kterým se zřizuje Všeobecný fond peněžních ústavů v rep. čsl. (č. 238/24) uvádí v § 1 jako ratio legis podporu spořivosti zvýšením bezpečnosti vkladů a zabezpečení příznivého rozvoje peněžnictví. Příslušníky fondu jsou peněžní ústavy uvedené v § 3 a zařazené do tří skupin. Fondových prostředků použije se k výpomocem příslušníkům fondu. — Několik jiných zákonů důležitých zejména v oboru peněžního hospodářství bylo publikováno v částce 116: zákon o vkladních knížkách (listech), akciových bankách a o revisi bankovních ústavů (č. 239/24), zákon o příročí k ochraně peněžních ústavů a jejich věřitelů (č. 240/24), zákon o povinnostech bankéřů při úschově cenných papírů (č. 241/24). Poslední zákon trestá citelně přestoupení povinností uložených bankéři a to v § 16 i jako zločin těžkým žalářem do deseti let. — Živnostenský zákon pro územie Slovenska a Podkarpatskej Rusi (č. 259/24) je vlastně slovenský překlad živnostenského řádu platného v zemích historických někde doplněný (živnosti řemeslné § 1 odst. 2., koncesované § 22, závody, k jichž schválení třeba zvláštního řízení § 42) a přízpůsobený slovenským poměrům

(§ 159 o dosavadních živn. korporacích a spolicích, § 95 »horský výrobci«, §§ 104—111 o učňovské škole. Nové je ustanovení v §§ 84—9 (verejné vypredaje) a § 239 o koncesích udělovaných druhou stolicí se poněkud liší od § 142 rak. řádu živn. Články IV.—IX. uvoz. z. k živn. řádu rak. sirnuty tu v §§ 251—2. Zákon nabývá účinnosti 1. června 1925 s výjimkou § 159 (ihned) a §§ 148—151 o tovaryšské zkoušce (stanoví vládní nařízení).
Ský.

Exkurse semináře prof. dra Funka. Pod vedením spect. prof. dra Funka podniknuta 4. prosince 1924 exkurse na Mělník, ku prohlédnutí cukrovaru a vinných sklepů tamějších za účelem praktického seznání zejména provádění finančně-právních předpisů v oboru daní nepřímých. Dopoledne prohlédnut velký cukrovar (surovárna a raffinerie) České akc. spol. pro průmysl cukerní v Rousovicích u Mělníka, kdež účastníci exkurse shlédli výrobní proces cukru, jakož i provádění finanční kontroly. Cukrovar se nachází v plné kampani, pracuje se na tři směny denně s 1500 dělníky a je očekávána pro kampaň 1924—25 v cukrovaru zdejším rekordní výroba 2000—3000 vag. bílého zboží; rafinovaný cukr se zde hned nakládá do člunů a vyváží se přes Hamburk převážně do Anglie. Odpoledne navštíveny Lobkovické vinné sklepy, v nichž se vyrábí šampaňské pomocí kvasinek z Epernay. I zde podán informativní výklad jak z hlediska technického, tak i finančně-právního. Večer se exkurse vrátila do Prahy. Je nám milou povinností srdečně poděkovati všem pánům, kteří nás ve vytčených objektech s nevšední ochotou a laskavostí prováděli.
St. Rezný.

První sjezd čl. fakultních spolků se konal v Brně ve dnech 6.—8. prosince. Účelem sjezdu, jemuž nebyl prorokován zdar, bylo vypracovati jaksi rámcový program a směrnice pro činnost fakultních spolků v otázce reformy vysokoškolského studia a řádného vybudování vys. škol, a event. zřízení škol nových. Vzhledem ke krátké přípravě jest výsledek sjezdu jistě dobrý. Byla přijata resouce o všeobecných zásadách reformy vysokého školství vůbec, k niž se snad ještě příležitostně vrátíme. Znovu byly podrobně sneseny požadavky týkající se řádného vybudování vys. škol (a jak ukazují, je těžko říci, že bychom měli vůbec nějakou školu řádně vypravenou). Při příležitosti sjezdu sešli se v místnostech brněnského »Právnicka« zástupci všech tří právnických spolků a pojednali o některých společných otázkách, zejména o postupu v otázkách reformy studia.
J. B.

Československá společnost pro právo trestní byla založena v Praze, aby vstoupila ve styk s Mezinárodní společností pro právo trestní (L' Association internationale de Droit pénal) jako její odbočka. Mezinárodní společnost ustavila se v dubnu t. r. v Paříži s úkolem převzítí poslání Mezinárodní jednoty kriminalistické, jež ve válce zanikla. Účelem Československé společnosti má býti studium všech otázek dotýkajících se účinného boje proti zločinnosti, zejména i v oblasti mezinárodního práva trestního, i toho, jak upravití soustavu trestů a vězeňství se zvláštním zřením na potreby Československé republiky, jakož i podporovati snahy nesoucí se k tomuto cíli. K různým školám trestně-právním staví se Mezinárodní společnost i Společnost Československá na stanovisko neutrální. Pro své členy bude vydávati Věstník. Ustavující valná schůze společnosti konala se dne 14. prosince v Karolinu. Předsedou zvolen byl prof. Miříčka, místopředsedy gen. adv. Herrnritt a adv. dr. Schauer. Členů se přihlásilo dosud značně více než 400. Členský příspěvek byl stanoven pro členy Československé společnosti částkou 20 Kč ročně. Členský příspěvek Mezinárodní společnosti, jejíž členové budou zároveň členy Československé společnosti činí 20 fr. ročně, začež se bude členům dostávati publikací Mezinárodní společnosti, kterými bude jednak časopis Revue, jednak Mezinárodní knihovna práva trestního (Bibliothèque internationale de droit pénal). Přihlášky členství Československé i Mezinárodní společnosti přijímá a na dotazy odpovídá dr. Otto Scholz, ministerský tajemník v ministerstvu spravedlnosti v Praze.
—ř.